

Foto Ferreró Rial

ANTONI FARRÉS I MANUEL COSTA

MC. Un dels records més emotius que tinc de tu és del dia 26 de febrer de 1976, en plena vaga general, quan amb les pistes municipals d'atletisme plenes de gom a gom de vaguistes, esperaves tot sol, davant l'Ajuntament, notícies dels detinguts. No passava gairebé ningú. Ens vam asseure tots dos en un banc, i enmig de llargs silencis, vam esperar el desenllaç. Creus que aquella vaga, en la qual per primera vegada obrers i patrons van coincidir en més d'un aspecte, marca l'inici del Sabadell postfranquista?

AF. Probablement. Sabadell, ja tenia una tradició democràtica important i havia jugat un paper bastant notable dins del col·lectiu minoritari que era la oposició antifranquista. La vaga general va ser una de les primeres expressions públiques, un cop mort Franco, que la població volia unes altres regles de joc. És a dir, que la cotilla que significava el règim no responia ja a les necessitats diverses dels diferents sectors de la ciutat. La prova és que un cop produït el canvi polític, Sabadell s'hi va adaptar ràpidament i va demostrar, més que altres ciutats del país, una vocació europea que potser ja ens venia a través de les exportacions i les vendes de teixits pel món i que d'alguna manera va fer palès que la situació anterior era una situació que no ens anava bé. Sí, la vaga del 76 és un punt important dins la història de Sabadell i va ser l'inici del seu desplegament democràtic. Així també ho entén l'historiador Andreu Castells en fer acabar el seu treball *Sabadell. Informe de l'oposició* precisament amb la vaga general.

MC. Recordo també l'endemà del tres d'abril de 1979, dia que vas guanyar les eleccions. Abans de res vas passar per les seus de tots el partits i et vas oferir com a nou alcalde. Amb poc èxit, per cert. Realment en aquell primer moment, vas tenir la idea de fer un govern ampli, de concentració ciutadana?

AF. Mira, al 79 hi havia una circumstància excepcional. Era la primera ocasió en què podíem exercitar una pila de coses que la major part de nosaltres no havíem pogut fer mai: ser una societat normal, una societat moderna, occidental. Però érem també una societat encara estranya, perquè arribàvem a les llibertats sense una tradició democrà-

Antoni Farrés i Manuel Costa conversen sobre vint anys de govern municipal

tica. No n'hi havia en els partits, perquè les condicions de la clandestinitat havien fet gairebé impossible un funcionament democràtic. Per tant, és a partir del 79 que vam començar a aprendre què significava de veritat la democràcia. Al llarg d'aquests vint anys hem après moltes coses, no totes, però sí moltes. Sí, és cert, vaig tenir poc èxit en el meu oferiment com alcalde, però és que aleshores encara pesaven molt les qüestions personals. Ara, en política, hem après a contemplar-nos com adversaris. En aquell moment encara es parlava d'enemics i fins i tot hi havia gent que tenia por del resultat de les eleccions. No, no vaig tenir la idea de fer un govern de concentració ciutadana, hauria estat fora del context, però sí que des del primer moment em vaig proposar ser l'alcalde de tots. Evidentment el 79 es van haver de prendre decisions complicades. Per exemple, aquí no hi havia una tradició de pagar impostos i una de les primeres *alcaldades* que vaig fer va ser agafar una pissarra, apuntar-hi els vint deutors principals i posar-la al mig de la plaça, i quan algú venia i pagava, sortia algú amb un guix i el tatxava. A partir d'aleshores ja es va veure que s'havien de pagar els impostos. Perquè en tot cas la discussió era una altra: si les contrapartides que es rebien dels impostos eren suficients o insuficients. Aquesta serà l'eterna discussió, però en una societat moderna i civilitzada els tributs s'han de pagar.

MC. Sempre s'ha dit que, en els inicis, quan encara hi havia molta por en les institucions econòmiques de la ciutat envers el que podrien fer aquells comunistes que havien guanyat les eleccions, es va produir entre els poders fàctics d'aleshores i tu, d'una manera molt

personal, un pacte, mai confirmat ni desmentit, però que fins i tot té un nom: el Pacte de Sant Roc. Potser seria el moment d'aclarir aquest punt de la nostra petita història.

AF. Hi va haver una circumstància que fins ara mai he explicat públicament. Un cop presa la possessió, l'endemà, s'esperava que les entitats em truquessin. I només se'n va produir una de trucada: la del Joan Oliu, del Banc de Sabadell. Em va felicitar i em va dir que el Consell d'Administració volia venir a saludar-me com a nou alcalde. I així ho van fer. En aquella entrevista, en Joan Oliu em va dir el següent: "Ets alcalde per votació popular i per tant ets el nostre alcalde. Nosaltres només volem ser el Banc de la ciutat i de l'Ajuntament. Si tu volguessis fer de banc probablement t'equivocaries; si nosaltres volguéssim fer d'alcalde segur que ens equivocariem. Per tant el més lògic és que vosaltres feu d'Ajuntament i que nosaltres fem de banc." Li vaig respondre que, efectivament, ens equivocariem si volíem fer els papers que no ens pertocaven. Ens vam mirar i vam dir: d'acord. El Banc de Sabadell mai ha intervingut en política local i jo sempre he dit que estava orgullós de ser alcalde d'una ciutat que, malgrat no ser capital de província, té dues importants institucions financeres pròpies. Al cap de dues o tres hores un munt d'entitats va començar a trucar demanant entrevista amb el nou

---

«És a partir del 79 que vam començar a aprendre què significava de veritat la democràcia»

---

alcalde. Jo no sé si això és un pacte. Jo no el vaig percebre com a tal sinó simplement com un exercici de sentit comú que els anys han demostrat molt positiu.

MC. El fet és que vint anys de govern municipal són molts anys. I que sens dubte hi ha un Sabadell abans i un Sabadell després d'Antoni Farrés. Quins han estat els eixos principals del teu programa, què penses tu que és el més important en la gestió d'una ciutat com Sabadell?

AF. Realment vint anys són molts. Fins i tot he atrapat l'alcalde Marcet, i a vegades això em sembla paradoxal. Mira, fer balanç de vint anys és difícil i sobretot necessita d'una certa perspectiva històrica. El que fonamentalment he intentat és normalitzar la vida ciutadana. La primera qüestió era aconseguir una ciutat més igualitària. Que qualsevol persona, amb independència de la llengua, la renda i el lloc on visqués, tingués accés a un nivell semblant de serveis públics. Per això vam començar per urbanitzar els barris, per intentar fer una ciutat del que era una juxtaposició on la gent es considerava de Ca n' Oriac, de Can Puiggener, dels Merinals, del Centre o de Gràcia quan es tractava que tothom es sentís sabadellenc. La segona qüestió era tenir escoles suficients i un bon instrument d'hospitalització i d'assistència sanitària. El tercer tema era intentar modernitzar la ciutat i projectar-la sobre el territori que l'envolta. Això és el que hem volgut fer amb l'operació de l'Eix Macià, que penso que ha estat mal entesa per alguns sectors que l'han vist com una competència comercial, quan precisament és el contrari. En el moment en què les grans superfícies comercials es situaven sobre descampats i desestructuraven el territori, calia fer un nucli potent de serveis que modernitzés la ciutat i ens permetés avançar cap a una regió metropolitana multipolar, en la qual Sabadell no fos una corona de Barcelona, sinó una de les segones ciutats que, utilitzant l'expressió tèxtil de la trama i l'ordit, formen el teixit que acull més de la meitat de la població de Catalunya. I finalment -és l'etapa en què ara estem-, posar al dia el centre de la ciutat i obrir-nos cap a la revolució que signifiquen les noves tecnologies de la informació i de la comunicació.

Jo diria que aquests són els tres o quatre grans eixos, intentant alhora trampejar els problemes d'idioma i aconseguir que tots els nostres nois i noies coneguessin les dues llengües

i assolissin uns nivells de convivència important. Sí, realment vint anys són molts. I ara ja em pesen. Per això he decidit no continuar. Per això i per un vell consell que em va donar el president Tarradellas: "Alcalde, marxeu dels llocs abans no us en facin fora".

MC. Hi ha alguna part de tot aquest programa que no hagi pogut desenvolupar al teu gust? En quin aspecte de la teva actuació durant aquests vint anys et sents més decebut?

AF. Sobretot el que és segur és que he comès errors. Qui pensí que no s'equivoca, es torna a equivocar. A més, en un lloc on s'han de prendre tantes decisions, lògicament, ni que sigui per càlcul de probabilitats, t'equivoques.

«Mai estaré prou agraït als conciutadans i conciutadanes l'oportunitat de representar a la ciutat durant tants anys i donar solució a alguns dels seus problemes»

Decepcions? Sí. Quan coses que m'han semblat importants no han estat valorades com jo em pensava. Això produeix una sensació de desconcert, però suposo que deu passar en totes les feines. Del que estic content és que en general a Catalunya se m'associa a la funció d'alcalde, diria que sóc un dels alcaldes per antonomàsia i d'altra banda m'agrada tenir una certa fama de ser aquell que sempre que pot escombra cap a casa, vull dir que no solament se'm veu com a alcalde sinó com a alcalde de Sabadell. Mai estaré prou agraït als conciutadans i conciutadanes per haver-me donat l'oportunitat de representar a la ciutat durant tants anys i donar solució a alguns dels seus problemes. Molt probablement aquest període de la meua vida haurà estat

el més important. Difícilment després de tants anys de ser alcalde de la meua ciutat faré una altra cosa que m'importi tant. Sovint recordo aquells versos que diuen: "Oh ciutat meua que la vida em prens i ets més meua i menys meua cada dia". Aquesta idea m'ha marcat al llarg de la meua actuació.

MC. Personalment penso que allò que deia el programa del PSUC, que la cultura és un fenomen que neix en la societat civil i que les administracions només s'han d'esforçar a recolzar-lo al màxim, no s'ha complert. Les entitats culturals no n'estan pas gaire satisfetes. I crec que l'Ajuntament ha estat més aviat intervencionista, solapant moltes vegades les activitats privades en comptes de potenciar-les. Quines dificultats has tingut en la política cultural?

AF. El món de la cultura és complicat. A mi de vegades em recorda el de la política; hi ha travetes, ganivetades... és un món complex. Em penso que no comparteixo el teu diagnòstic entre altres coses perquè és difícil fer-ho quan un mateix hi està implicat.

De totes maneres durant aquests anys la ciutat ha estat prou dinàmica. I, per altra banda, quan parlem de cultura, a qui ens referim? Als productors, als espectadors, als consumidors de la cultura? Depèn de com es vegi. I els recursos que s'hi han esmerçat són prou importants. No sé si hem estat intervencionistes o no. Però deixem fer una pregunta: Les entitats culturals durant aquest anys no han passat també una crisi d'identitat i d'adaptació, fins i tot associativa? Són prou líders o representatives? Quin és el paper de la cultura popular?

MC. Jo diria que les crítiques no fan referència a la política pública cultural -vull dir Museus, cultura als barris- on s'han assolit fites importants. Més aviat a la relació de les entitats privades amb l'Ajuntament, a la política de subvencions, a la falta d'unitat de criteris durant aquests anys.

Avda. Rafael Casanova, 38 • 08206 SABADELL (Espanya)
Tel. 93 726 62 22* • Fax 93 727 00 60

MONISTROL
CINE FOTO

Fotografia - Cinema

Passeig de la Plaça Major, 4
SABADELL

TOT EN MARCS

MARC
Sul

Torres i Bagés, 13 - Tel. 93 726 49 55 - 08201 SABADELL

AF. Mira, continuo pensant que hi ha hagut una crisi associativa important, que hi ha moltes entitats que no són fortes i que depenen massa dels ajuts. I això no és bo, perquè les fa dèbils i subsidiàries de l'Ajuntament, de la Generalitat... Probablement això és una de les coses que s'haurà de debatre en el futur, però no ho sé del cert. Sí que és veritat que per la regidoria de cultura hi han passat més responsables que per altres departaments. Potser això podria ser una explicació.

MC. Estàs arribant al final del teu mandat. Un mandat llarg en el qual has tingut molts col·laboradors. Has sentit sovint la soledat del corredor de fons? Era inevitable que algunes de les millors persones que has tingut al teu voltant abandonessin, moltes d'elles amb recança? Per què no t'ha estat possible arribar a les pròximes eleccions amb un successor clar i ben definit?

AF. A mi se m'atribueixen èxits i mèrits que no són meus, però també passa amb els fracassos, perquè jo simbolitzo el treball conjunt. Hi ha hagut grans persones que han passat per l'ajuntament, tant en el govern com en l'oposició, i també d'altres que no ho han estat tant. En tot cas, quan a mi em pregunten què he fet en aquests vint anys, sempre dic que equilibris i vendre motos, en un llenguatge col·loquial. Hi ha molta gent que ha dit d'estar disposada a donar una època de la seva vida per servir a la col·lectivitat, però que també s'ha interessat per altres coses. Per tant, molts relleus han estat fruit no de discussions sinó de la necessitat. Fa poc que he llegit un article sobre la crisi generalitzada dels alcaldes francesos, un 45% manifesta la seva voluntat de no continuar. Es queixen del poc poder que tenen els ajuntaments, i també que tots plegats som l'ase dels cops i que la nostra tasca és pràcticament incompatible amb una vida professional i familiar. Penso que això ha estat la causa de molts dels

relleus que s'han produït al llarg d'aquests anys. No tinc la sensació que hi hagi hagut grans conflictes entre nosaltres, de fet no hi han sigut, però la veritat és que era lògic anar renovant. Jo personalment seria partidari de limitació del nombre de mandats. Pel que fa al meu relleu, ho he meditat molt. Podria haver fet una mala passada, no dir res i ara, a finals de l'any noranta-vuit, dir de cop i volta que no em torno a presentar i agafar a tothom per sorpresa a excepció dels meus, que ja haurien pogut preparar un substitut, o fer com a altres ciutats, on l'alcalde dimiteix i nomena un successor com si això fos una monarquia. A mi em va semblar més honest dir-ho amb molt temps i sense interessos de partit, per a què el conjunt d'organismes de la ciutat pogués generar els recanvi que fos capaç i per a què després els ciutadans decidissin de manera lliure quina és la persona que creuen més adequada. I això penso que també és bo pel proper alcalde, perquè és necessari que sigui una persona que s'ho hagi guanyat ell/ella a pols i que mai ningú pugui retreure-li que és alcalde perquè algú va nomenar-lo com el seu hereu. Jo crec que necessitem un alcalde o alcaldessa amb personalitat pròpia. Penso que he fet el que honradament havia de fer. He de reconèixer en aquest moment que estic cansat, perquè són molts anys. Amb la meva renúncia s'acaba una etapa que va començar amb la transició democràtica. Ara ja som un país i una ciutat normal, i crec que s'ha d'escriure un capítol diferent.

MC. Deixa'm acabar amb una pregunta molt personal. Estàs preparat per aquesta jubilació política que se't presenta? Quins plans tens? Podria la ciutat, en el futur, aprofitar encara la teva experiència?

AF. No ho sé. Efectivament estic en un moment delicat. Sóc una persona que viu al dia i per tant ni puc ni vull permetre'm agafar un any sabàtic que probablement em convindria, perquè em sento espremut com una espon-

«Amb la meva renúncia s'acaba una etapa que va començar amb la transició democràtica. Ara ja som un país i una ciutat normal, i crec que s'ha d'escriure un capítol diferent»

ja i per tant necessitaria un cert temps per a reaccionar i reciclar-me. No em plantejo la continuïtat en l'àmbit polític, veig difícil tornar a fer d'advocat, perquè després de vint anys és molt complicat fer un reciclatge professional. Estic en l'intent de buscar aquell tipus d'activitat en què pugui aprofitar l'experiència adquirida i que pugui fer-me fàcil el tornar a ser un més de la colla. Crec que no em costarà, encara que molts em diuen que em serà difícil tornar a ser un ciutadà normal i corrent. Espero que no. Penso que ser alcalde no és una categoria sinó una funció i que un cop acabada la funció la persona és la mateixa. Després de vint anys de ser el representant de la meva ciutat, segur que la meva vida no és igual, però aspiro a, com diu Pere Quart, continuar sent un home de Sabadell, una persona d'estar per casa. El que també tinc molt clar és un altre consell de Tarradellas, que em va dir: "Alcalde, i quan pleguis, a callar." Per tant, sí que m'hauré de mossegar més d'una vegada la llengua, i això és una obligació important per part meva, no sols pel consell de Tarradellas, sinó també per l'exemple dels dos altres exalcaldes vius, que durant aquests anys mai han opinat públicament sobre política local, i en aquest sentit han ajudat a la funció, i vull aprofitar aquesta ocasió per agrair-los-ho públicament.

MC. Estic segur que ho aconseguiràs. I en qualsevol cas, penso que els ciutadans de Sabadell reconeixen el teu esforç, la teva dedicació i la teva honestat.

**FINQUES
CARNER**

Agent de la propietat Immobiliària

Sant Antoni M^o Claret, 18 • SABADELL
Tels. 93 725 47 66 - 93 725 49 76

Sant A. M^o. Claret, 2 • SABADELL
Téléfon 93 725 01 26

RESTAURANT

Euterpe

Rambla, 1 Tel. 93 725 01 26
SABADELL PÀRQUING